

opførte en ny Forsvarslinie, nemlig Tunestillingen, og han nøjedes ikke med de Skibe, der var, han byggede Skibe og købte flere i Udlandet. Han monterede alt, hvad der overhovedet kunde flyde paa Vandet.

Lad mig i Stedet for at repetere disse Enkeltheder og Begivenheder, som alle kender, nævne Dem nogle Tal fra den Periode. Paa Sjælland stod, efter at Verdenskrigen havde været i 14 Dage, 27 000 Mand under Vaaben, i Jylland 10 000 Mand. Der var udlagt 805 danske Miner, og Tallet forøgedes i Løbet af Krigen til 1 000. I Krigsberedskab havde man 400 selvvirkende Miner. Paa Orlogsværftet byggedes under Krigen 8 mindre Torpedobaade, 5 Undervandsbaade, 4 Undervandsbaade og 4 Torpedobaade blev sat under Bygning. 27 Flyvebaade byggedes udover de 15, der var i Forvejen. Der anskaffedes og bevæbnedes 5 mindre Skibe. Artillerimateriel omdannedes, saa det kunde skyde mod Luftfartøjer. 30 Torpedobaade anskaffedes. I alt var der mellem 70 og 80 Fartøjer under Kommando i den danske Flaade under Verdenskrigen. Tunestillingen byggedes. Den kostede med Sløjfning 5 183 000 Kr., d. v. s. 8 Gange saa meget, som den oprindelig var anslaaet til. Den Styrke, der kunde tilvejebringes ved Mobilisering, var ved Krigens Begyndelse 120 000 Mand; ved den forøgede Rekruttilgang under Krigen voksede Mobiliseringsstyrken saa stærkt, at den den 1. Januar 1918 talte ca. 180 000 Mand. I Slutningen af August 1914 var 60 000 Mand under Vaaben. Hærens Rammer udvidedes ved Antagelse af afskedigede Befalingsmænd, der oprettedes nye Afdelinger: Haubits-, Rekylgvær- og Luftforsvarsafdelinger, der antoges Flyverpersonel, og frivillige Korps toges i Tjeneste. Der blev indkøbt 29 000 Geværer, 1 000 Rekylgværer, 60 Millioner Geværpatroner, hvoraf dog de 30 Millioner, som skulde leveres fra Amerika, først kom efter Krigens Slutning — dem har vi at tære paa nu. Der blev indkøbt 4 Haubitsere, 23 Stykker Luftmaskinskyts, Haandgranater, Luftbomber, 80 000 Gasmasker, en Mængde Automobileer o. s. v. Hæren øgede sin Hestebestand med 5 000 Heste. Alt i alt androg Udgifterne til Hæren under Sikringsstyrketiden 1914—19 ca. 287 519 000 Kr. Til Flaadens Sikringsstyrke anvendtes i samme Tidsrum 67 317 000 Kr. Det bliver i alt 355 Mill. Kr.

Lad mig til disse Tal fra det radikale Venstres Militærperiode føje et Par Træk, der belyser den store Misforstaaelse, Partiet gjorde sig skyldigt i, da det i 1909 krævede saa lidt som muligt. Et vigtigt Punkt i

Partiets Forsvarsteori den Gang var, at det danske Militær ikke maatte bruges til Forsvar, det skulde ikke skyde, thi det første Skud betød Krig, og der var ingen Forsvarspligt. Militæret skulde blot konstatere, at dér og dér var Blamagen sket — bare ikke skyde! Ud fra denne Opfattelse i Partiet, som man kendte, var det ikke mærkeligt, at Viceadmiralen i de første Augustdage var i Tvivl om, hvorledes Marinen havde at forholde sig overfor Forsøg paa Landgang paa vort Territorium. Efter at have deltaget i et Møde i Ministeriet sendte Viceadmiralen et Brev til den daværende Forsvarsminister af følgende Indhold — det er dateret den 1. August 1914 —: „Foranlediget ved de Udtalelser, der fra Udenrigsministerens Side faldt ved Mødet i Marineministeriet Dags F. M., skal jeg i Henhold til mine Udtalelser ved Mødet tillade mig at præcisere, at jeg, indtil der fra Regeringens Side maatte foreligge anden skriftlig Ordre, anser Forsøg paa Landsætning af større fjendtlige Troppestykker paa Sjælland som Angreb, der uden nærmere Ordre vil være at modgaa med alle til Raadighed staaende Midler.“ Skrivelsen er undertegnet: „O. Kofod-Hansen“. Paa den Kopi af Skrivelsen, som findes i Flaadens Overkommandos Arkiv, har Viceadmiralen samme Eftermiddag skrevet følgende: „Denne Skrivelse blev afleveret ved Middagstid; nogle Timer senere blev der fra Ministeren sendt mig mundtlig Meddelelse, at den ikke vilde blive besvaret.“ Skrivelsen forblev altsaa ubesvaret, og den af Flaadens Overkommando udsendte Forholdsordre om at imødegaa eventuelle Landgangsforsøg „med alle til Raadighed staaende Midler“ blev staaende i Kraft under hele Sikringsperioden. Det ærede Medlem Hr. P. Munch, den daværende Forsvarsminister, har senere vedkendt sig, at den Omstændighed, at den kommanderende Admiral ikke fik Svar paa sin Skrivelse, maatte betyde, at Landsætning af større Landgangsstyrker vilde være at betragte som et Angreb, der skulde imødegaaes med alle til Raadighed staaende Midler.

Jeg skal nævne et andet Eksempel. I 1916 laa der en stor tysk Damper paa 18 000 Tons „Prinz Friedrich Wilhelm“ i en norsk Havn, og dette Skib fik efter Forhandling med de nordiske Landes Regeringer Tildelse til at vende tilbage til Tyskland. Under Sejlsadsen hjem kom Damperen til at støde paa Grund paa Paludans Flak paa dansk Søterritorium, og der var nu Fare for, at fremmede Magters Krigsskibe vilde gøre Forsøg paa at skyde den i Sænk. Det var derfor naturligt, at de danske